

Spoločensky zodpovedné podnikanie v Karpatском regióne

Štúdiá za Prešovský a Košický kraj

The Way It Works - Okrúhly stôl
Košice
6. 9. 2007

Eduard Marček

OBSAH PREZENTÁCIE

1. Rámec štúdie

2. Prípadové štúdie

3. Interpretácia zistení

4. Odporúčania

DEFINÍCIA

☐ Spoločensky zodpovedné podnikanie (Corporate Social Responsibility)

Koncept podnikania, pri ktorom podniky dobrovoľne integrujú sociálne a environmentálne aspekty do svojich podnikateľských aktivít a pri interakcii s kľúčovými zainteresovanými subjektami.

(Promoting a European framework for CSR. Green Paper. European Commission, 2001)

Vnútorň rozmer

- ➔ Aktivity smerom **k zamestnancom**
- ➔ Aktivity smerom **k ochrane životného prostredia**

Vonkajší rozmer

- ➔ Aktivity smerom **k zainteresovaným subjektom** (partneri, dodávatelia, zákazníci, MNO z komunity, životného prostredia, samospráva, apod.)

DEFINÍCIA

Firemné občianstvo (Corporate Citizenship)

Riadenie komplexu vzťahov medzi firmou a komunitou, v ktorej pôsobí, a to na lokálnej, národnej a globálnej úrovni.

(Promoting a European framework for CSR. Green Paper. European Commission, 2001)

Firemné investície do komunity (Corporate Community Investments)

Spájajú vonkajší a vnútorný rozmer SZP na dosahovanie cieľov pre dobro komunity, spoločnosti, životného prostredia a pre blaho a rozvoj zamestnancov.

Komunita (Community)

Skupina ľudí, ktorí sú nejakým rozpoznateľným spôsobom vzájomne previazaní – či už geograficky - susedstvá, sídla, mestá, vidiecke sídliská, mikroregióny, atď. - alebo záujmovovo – Rómovia, nezamestnaní, znevýhodnení, modelári, apod.

(www.partnerstva.sk)

CIELE ŠTÚDIE SZP V KRAJINÁCH KARPATSKÉHO REGIÓNU (PL, SK, HU, RO)

1. **Vytvoriť konceptuálny rámec a nástroje pre štúdium SZ aktivít**
2. **Zozbierať kvalitatívne a kvantitatívne údaje o SZ aktivitách**
3. **Analyzovať a interpretovať údaje**

OČAKÁVANÉ VÝSTUPY

- Prípadové štúdie**
- Správa o SZP v jednotlivých častiach Karpatského regiónu (PL, SK, HU, RO)**
- Súhrn poznatkov o SZP na regionálnej úrovni v Karpatskom regióne**

METODOLÓGIA

- ❑ **Sekundárny prieskum spoza stola**
 - ➔ Rámec SZP, situácia, aktéri, výzvy

- ❑ **6 individuálnych pološtruktúrovaných rozhovorov, 1 telefonický rozhovor**
 - **4 prípadové štúdie podľa London Benchmarking Model + 1 samospráva**
 - ➔ Košice, Prešov, Bardejov, Veľký Šariš, Vít'az
 - ➔ 3 firmy, 3 MNO, 1 samospráva
 - ➔ aspoň jedna aktivita SZP za 3 roky

- ❑ **2 fokusové skupiny – celkovo 13 účastníkov**
 - ➔ Košice (Košice, Moldava nad Bodvou, Rožňava, Spišská Nová Ves)
 - ➔ Prešov (Prešov, Bardejov, Zlatá Baňa, Lipany)
 - ➔ 2+2 firmy, 2+2 MNO, 1+1 samospráva, 1+1 miestne média, 1 akadémia

METODOLÓGIA - OBMEDZENIA

Údaje o finančnej podpore firiem

- Vyčíslenie rôznych foriem podpory problematické
- Neochota zverejniť/poskytnúť údaje
- Zmiešavanie filantropických darov a 2% dane z príjmov PO

AKTÉRI

- Karpatská nadácia Slovensko a pobočky
- RO: ARC
- PL: CentrumCSR.PL, HU: Miskolc University, SK: PANET

U.S. STEEL KOŠICE, s.r.o.

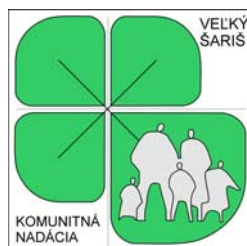

- Líder v uplatňovaní a propagácii SZP nielen na regionálnej úrovni
- Súčasť firemnej filozofie, kultúry a hodnôt – od začiatku 20. stor.
- Celá **séria programov** pre zamestnancov, na zvyšovanie bezpečnosti, ochranu životného prostredia, projekty v komunite (školy, deti a mládež, šport, talenty, apod.), etický kódex, znižovanie korupcie, firemná nadácia
- Projekty na **zamestnávanie Rómov**
- Jedna z prvých **správ o SZP 2001-2005** na Slovensku

PIVOVARY TOPVAR, a.s. (PIVOVAR ŠARIŠ)

- Súčasť **firemnej filozofie** materského koncernu SAB Miller
- Dlhodobá spolupráca s Komunitnou nadáciou Veľký Šariš
- O podpore projektov rozhodujú občania – **Občianska voľba**

OBČIANSKA VOĽBA
PIVOVARU
ŠARIŠ

KRONOSPAN SK, s.r.o.

- Motív pre SZP: **negatívne vnímanie ako znečisťovateľ a životného prostredia**
- Iniciátor SZP: **externá PR osoba** na spozitívnenie obrazu
- Spolupráca s **Komunitnou nadáciou Prešov**
- **Vlastný grantový program** na podporu životného prostredia, deti a mládež
- **Strategický zámer pred 3 rokmi, konateľ na to nemá čas**

TELEGRAFIA, a.s.

- Aktivity pre zamestnancov, sociálny program, vzdelávanie
- 15-ročná podpora pre **Úsmev ako dar**
- Platia 1 človeka pre MNO

ŠPECIFIKÁ REGIÓNU

→ **Sociálno-ekonomické faktory:** znevýhodnené z hľadiska infraštruktúry, investícií, pracovných príležitostí, rómska menšina...

→ **Kultúrno-spoločenské faktory:**

→ Užšie vzťahy medzi ľuďmi, v rámci komunit

→ „Čo povedia ostatní“

→ Závisť

→ Menšie sebavedomie a vlastná iniciatíva

→ Silný pocit lokálpatriotizmu

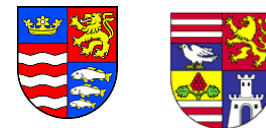

→ **Vzťah k centru – Bratislave**

→ Pocit zanedbávania, nedostatočnej pozornosti, neférového zaobchádzania

→ Väčšie očakávania voči ochrannej ruke štátu

ŠPECIFIKÁ SZP V KARPATSKOM REGIÓNE

- **SZP je nielen o podpore komunity** (sociálne programy, podpora ŽP, kódexy)
- **Podpora komunity dominuje** (mládež, vzdelávanie, šport, zdravotníctvo)
- **„Automatické“ očakávania podpory zo strany komunít**
- **Stratégie podpory komunity formulované a uplatňované do praxe z Bratislavy bez zohľadnenia regionálnych potrieb a špecifík**
- **Cieľové skupiny: rôzne zainteresované subjekty** (MNO, školy, nemocnice, samosprávy, celé komunity)
- **SZP úzko súvisí s ekonomickou a finančnou situáciou podniku**
- **Špecifické vnímanie SZP: zachovanie zamestnanosti v regióne**

MOTIVÁCIE PRE SZP V KARPATSKOM REGIÓNE

→ Ochota podeliť sa s komunitou, vytvoriť pozitívny príklad, splniť očakávania

→ Mať

→ Nadnárodné

→ Viasť

→ Z

→ Zlepšenie

→

→ Firmy často zaplatia za svoju zodpovednosť, vinnosti za splnené

V Kronospane to začalo tak, že ničí prostredie, ľudia si myslia, že vypúšťajú plyny, ale je to mechanické, púšťajú popolček na Sekčov. Kronospan s tým bojoval, majú všelijaké filtre, certifikáty, že to ovzdušie neničia tak, ako sa myslí, ale ľudia stále vidia dym, nestarajú sa o certifikáty, poprášené autá, čo majú v pľúcach.

PODPORA SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉHO PODNIKANIA

→ Minimálna verejná podpora alebo zvýhodnenia

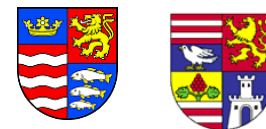
(do 2003: dar odpočítateľná položka zo základu dane)

→ 2 % dane z príjmu právnických osôb (od 2004)

- ✓ Učiaci mechanizmus – spájanie firiem a partnerov v komunite, komunikácia
- ✓ Nárast zapájania sa firiem do podpory komunity, stratégie, podnikové nadácie
- ✓ Nestojí firmy prakticky žiadne náklady
- ✓ Firmy tento nástroj veľmi oceňujú a využívajú
- ✗ Zahmlili vnímanie filantropie a podpory z darov
- ✗ Ide o verejné zdroje (časť dane)
- ✗ Často vystupujú ako jediný nástroj SZP, hoci ním priamo nie sú

PODPORA SZP V KARPATSKOM REGIÓNE

- Lídrmi v podpore SZP nadnárodné spoločnosti – USSKE, VSE, Pivovar Šariš
- Angažujú sa aj MaSP, častokrát to tak nenazývajú
- Dôležitým katalyzátorom sú komunitné nadácie
- Firmy: najčastejší vklad peniaze (2% dane), ale aj vecné vklady, skúsenosti, profesionalita, znalosti, dobrovoľníctvo
- MNO: entuziazmus, nové nápady, inovatívne riešenia, odbornosť, solidarita
- Samosprávy: zdroje, autorita, záujem na rozvoji podnikania a zamestnanosti
- Lokálne média: vysvetľovanie konceptu SZP, pozitívne príklady

NADNÁRODNÉ SPOLOČNOSTI – USSKE, VSE, PIVOVAR ŠARIŠ

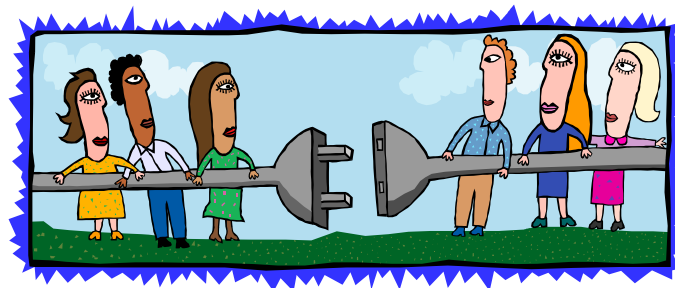

- **Stratégia dlhodobého pôsobenia** na trhu a v komunite
- **Preberanie stratégií, priorít a nástrojov materských korporácií**
- **Vodcovské príklady** pre iné, nielen veľké firmy
- **Špeciálne postavenie U.S. Steel Košice, s.r.o. ako lídra v podpore SZP nielen na lokálnej, ale aj národnej úrovni** (rôzne programy pre zamestnancov, komunitu, životné prostredie, dodávateľov, kódex, správa o spoločenskej zodpovednosti)
- **Špeciálny význam: projekty pre Rómov** (USSKE, Pfizer Luxembourg SARL)

DOPADY SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉHO PODNIKANIA NA REGIÓN

- Hmatateľné prínosy
- Dôležitejšie možno nehmatateľné:
 - Multiplikačný efekt
 - Pozitívny psychologický dopad na celú komunitu
 - Motivácia pre ďalšie firmy aj jednotlivcov > aktivizácia
 - Zmena klímy

BUDÚCNOSŤ SZP

- ➔ SZP je **veľmi aktuálne**
- ➔ Trend má **vzostupnú tendenciu**

Čím ďalej, tým väčšia je úloha stredných firiem. Firmy si to pomaly uvedomujú, že niečo také ako spoločenská zodpovednosť tu je.

Už dnes je celkom normálne, že ak chceme získať zákazku zo zahraničnej firmy, už si sem pošlú človeka na audit. Keď audit prejde, dajú nám zákazku, a potom sa prezentujú na trhu voči iným výrobcam, aby mali konkurenčnú výhodu, že pracujú so spoločensky zodpovednými firmami. Trh donúti firmy, aby sa takto správali, lebo to bude jeden z faktorov úspešnosti.

VEĽKÉ SPOLOČNOSTI, STREDNÉ A MALÉ PODNIKY

- ↪ **Využívať príklady a skúsenosti firiem z iných častí krajiny (BLF, KFD)**
- ↪ **Formulovať firemné filozofie, hodnoty, priority – sofistifikovanie SZP**
- ↪ **Vyčleniť vnútorné kapacity v rámci stratégie SZP**
- ↪ **Outsourcovať dodávateľov, partnerov**
- ↪ **Motivovať – zapájať zamestnancov**

VEĽKÉ SPOLOČNOSTI, STREDNÉ A MALÉ PODNIKY

- ↪ **Analyzovať náklady a benefity pri SZ aktivitách**
- ↪ **Využívať benchmarking, medzinárodné štandardy v hodnotení SZP**
- ↪ **Reportovať o SZ aktivitách**
- ↪ **Rozvíjať networking a transfer skúseností v rámci organizácií biznisu (napr. komory, podnikateľské združenia a ich pobočky v regióne)**
- ↪ **Regionálne Business Leaders memorandum firiem > potreby regiónu**
- ↪ **Častejšie využívať lokálne média**

ŠTÁT A SAMOSPRÁVA

- ↪ **Predpoklady pre ekonomický rast a vhodné podnikateľské prostredie**
- ↪ **Zvýšiť svoju výkonnosť, flexibilitu a zameranie na ciele/dopady**
- ↪ **Porozumieť konceptu SZP a ako funguje**
- ↪ **Vytvárať lepšie podmienky pre investície firiem do podpory komunit a najviac znevýhodnených (Rómovia, chudobní, nezamestnaní, apod.)**
- ↪ **Využívať podporné mechanizmy a zdroje medzinárodných inštitúcií (EÚ, Svetová banka, UNDP, OECD, ILO, apod.)**

ŠTÁT A SAMOSPRÁVA

- ↪ Vytvoriť opatrenia na podporu SZP – aj v oblasti ŽP, soc. programov
- ↪ Zachovať 2% dane z príjmov PO ako „výchovný“ mechanizmus aj naďalej
- ↪ Samosprávy: čerpať z najlepších príkladov z iných častí krajiny, zahraničia
- ↪ Prispievať k informovanosti o SZP, výhodách pre biznis a iné skupiny s ohľadom na miestne potreby a špecifiká
- ↪ Verejné ocenenie príkladných firiem na miestnej úrovni

MIMOVLÁDNE NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE

- ↪ Karpatská nadácia > nadnárodná MNO podporujúca SZP v spolupráci s nadnárodnými firmami, MaSP, neziskovkami v regióne
- ↪ Využiť potenciál miestnych MNO, hlavne komunitných nadácií
- ↪ Navrhovať projekty firmám, podporovať medzisektorovú spoluprácu, investície firiem do komunít
- ↪ Prenášať zahraničné skúsenosti a dobré praktiky do regiónu

MIMOVLÁDNE NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE

- ↪ **Zapájať sa do zvyšovania povedomia o SZP**
- ↪ **Verejne oceňovať vedúce príklady – nové nástroje, ocenenia pre MaSP (napr. zelené značky) na miestnej úrovni**
- ↪ **Aktivizovať miestne komunity, kľúčových hráčov, ich networking a dialóg**
- ↪ **Napomáhať zvyšovanie sebavedomia regiónu, sebaaprezentácia SZP, podpora miestneho lokálpatriotizmu**

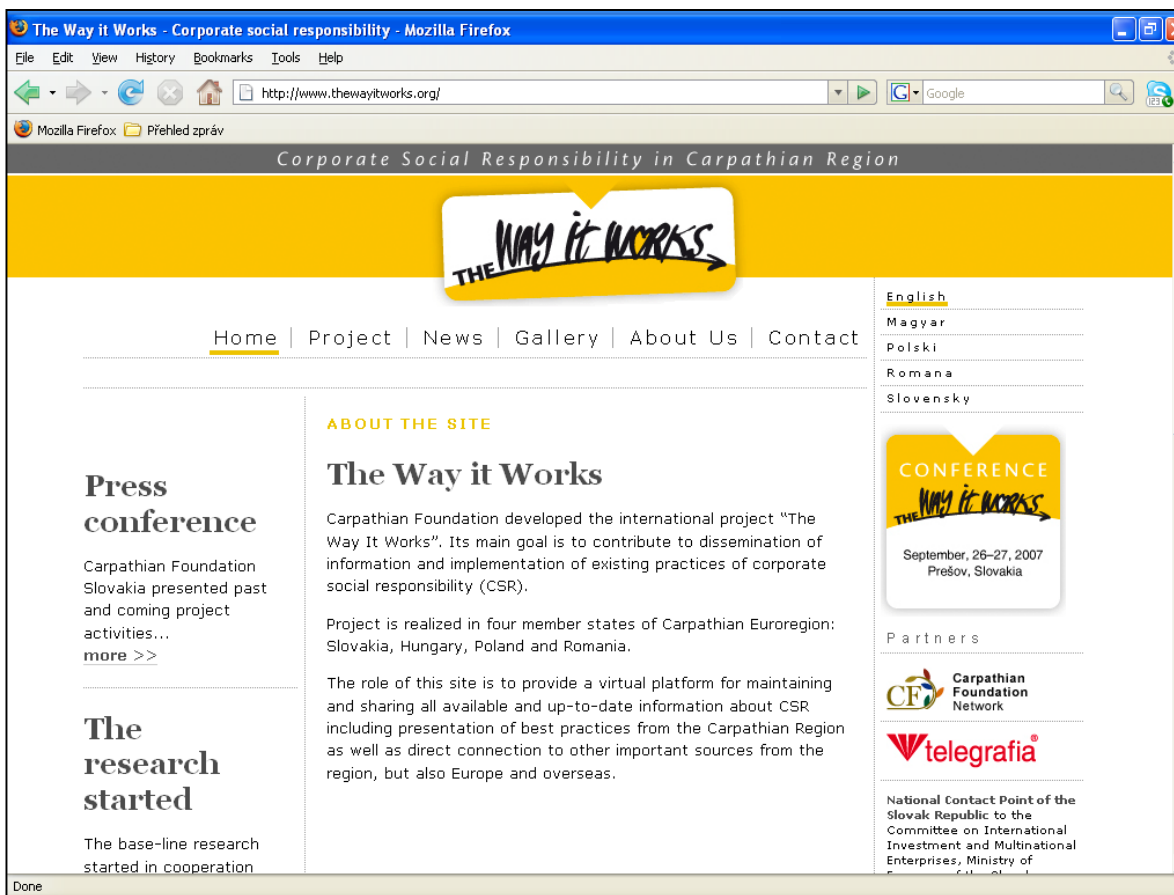
MÉDIA

- ↪ **Napomáhať vo vysvetľovaní a propagácii konceptu SZP**
- ↪ **Prinášať všeobecné a špecifické informácie o SZ aktivitách**
- ↪ **Viac pozitívnych správ o firmách a ich aktivitách**
- ↪ **Rozlišovať PR správy a pozitívne informovanie vo verejnom záujme**
- ↪ **Prispievať oceňovaniu pozitívnych príkladov verejnosťou**
- ↪ **Rozvíjať medzisektorový dialóg medzi zainteresovanými subjektami**
- ↪ **Komunikácia firiem s komunitami: miestne média, s expertami a partnermi: špecializované odborné média**

VIAC INFORMÁCIÍ

www.thewayitworks.org

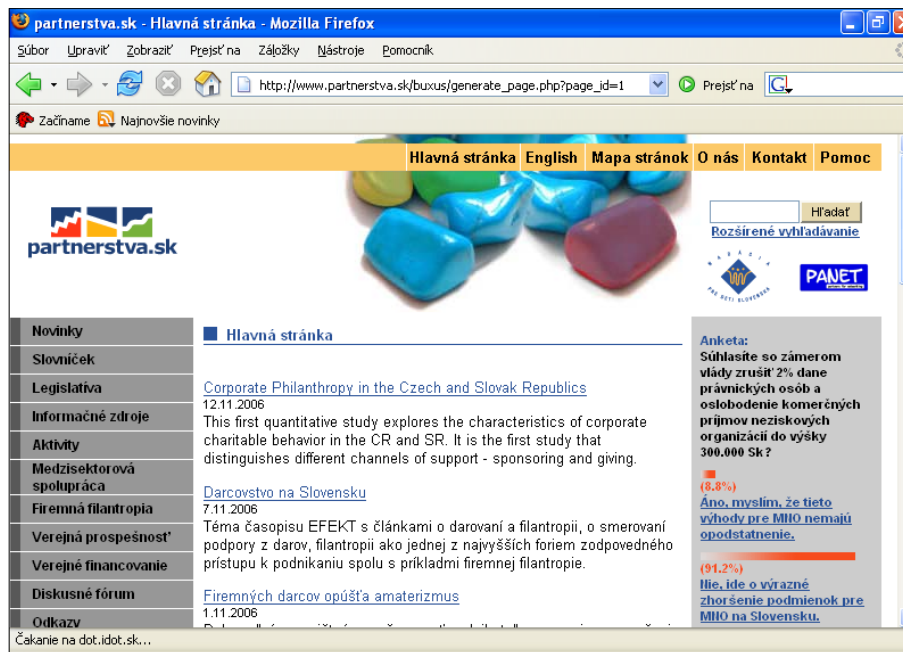

VIAC INFORMÁCIÍ

Financovanie a profesionalizácia MNO ★ Medzisektorová spolupráca ★ SZP (CSR)

- Novinky
- Slovníček
- Legislatíva
- Informačné zdroje
- Aktivity
- Medzisektorová spolupráca
- Firemná filantropia
- Verejná prospešnosť
- Verejné financovanie
- Diskusné fórum
- Odkazy

SPOLOČENSKY ZODPOVEDNÉ PODNIKANIE

Spoločensky zodpovedné podnikanie

Prehľad základných princípov a príkladov

- Definícia a história SZP
- SZP nadnárodných spoločností na Slovensku
- SZP a MaSP
- SZP v dodávateľskom reťazci
- SZP a podpora komunity
- SZ reportovanie
- SZP a verejná politika

Download:

http://www.panet.sk/sk/dokumenty/text_zodpovedne_podnikanie.pdf

Ďakujem za pozornosť!

Eduard Marček

PANET

Dlhá ul. 24

851 10 Bratislava

mobil: 0905-477468

e-mail: eduard@panet.sk

**web: www.panet.sk
www.partnerstva.sk**

PANET je partnerom PDCS.